

1. ÖĞRENME ALANI KİTAPÇIĞI

BİRLİKTE YAŞAMAK

Sosyal Bilgiler - 5. Sınıf

1. Gruplar ve Rollerimiz

2. Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

3. Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

Yazarlar: Buse Ünlü Türkal - Berkay Türkal

SOSYOVERK

ÖĞRENME ALANI 1: BİRLİKTE YAŞAMAK

1. Gruplar ve Rollerimiz
2. Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı
3. Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

Canberk Hoca ile Cevaplayın

Gruplar ve Rollerimiz

1. Ailende, sınıfında veya arkadaş grubunda hangi rollere sahipsin? İkişer örnek yazınız.
2. Bir futbol takımında herkes kaleci olmak isterse oyunda nasıl bir karışıklık yaşanır?
3. Evlat, kardeş veya torun olmak için özel bir seçim yapar mıyız? Bu roller nasıl kazanılır?
4. Bir öğrencinin okulda hangi hakları ve sorumlulukları olabilir? İkişer örnek yazınız.
5. Bir grupta herkes görevini yerine getirirse o grupta nasıl bir ortam oluşur?

Toyberk Hoca ile anımlar

Gruplar ve Rollerimiz

Grup: Ortak amaç, ilgi veya düşüncelere sahip bireylerin oluşturduğu topluluktur.

Rol: Bireyin içinde bulunduğu grupta üstlendiği görev ve sorumluluklardır.

Hak: Bireylerin sahip olduğu yetki ve imkânlardır.

Sorumluluk: Bireyin üzerine düşen görevleri yerine getirmesidir.

Kalıcı Grup: Uzun süre devam eden gruplardır.

Geçici Grup: Belirli bir amaç için kurulan ve amaç tamamlandığında sona erebilen gruplardır.

Doğuştan Gelen Rol: Bireyin doğduğu andan itibaren sahip olduğu rollerdir.

Sonradan Kazanılan Rol: Bireyin istek, çalışma veya başarı sonucunda elde ettiği rollerdir.

Özberk Hoca ile örnekler

Gruplar ve Rollerimiz

Grup: Aynı sınıfta okuyan öğrenciler.

Çünkü hepsi öğrenmek, derslere katılmak ve sınıf kurallarına uymak için bir araya gelir.

Rol: Kaleci kaleyi korur, forvet gol atmaya çalışır, kaptan takımı yönlendirir. Herkesin rolü farklıdır. Bir futbol takımında herkesin düzensiz bir şekilde hareket etmesi karışıklığa sebep olur.

Hak: Bir öğrencinin derste söz alarak düşüncesini söyleme hakkı vardır.

Sorumluluk: Sınıfta sıra arkadaşıyla konuşmanın eğlenceli olabileceğini düşünebilirsiniz ama ders sırasında öğretmeni dinlemek öğrencinin sorumluluğudur. Çünkü sınıf bir öğrenme grubudur ve herkesin bu düzeni koruması gerekir.

Kalıcı Grup: Aile, kalıcı gruplardan biridir. Bir kişi büyüse, okul değiştirse, farklı takımlara katılsa bile ailesiyle olan bağı devam eder. Aile, hayatımızdaki en uzun süreli gruplardan biridir.

Geçici Grup: Sosyal bilgiler dersinde "kültürel miras" konulu bir poster hazırlamak için üç arkadaş bir araya gelebilir. Çalışma tamamlandığında grup sona erebilir. Bu nedenle proje grubu, geçici gruba örnektir.

Doğuştan Gelen Rol: Bir kişi doğduğu anda evlat olur. Kardeşi varsa kardeş, büyükleri varsa torun rolüne de sahip olur. Bireyin bu roller için bir çaba harcamasına gerek yoktur; doğuştan gelir.

Sonradan Kazanılan Rol:

Bu roller; istek, çalışma, başarı veya seçim sonucunda kazanılabilir. Sınıf başkanı olmak, takım kaptanı seçilmek ya da koroda solist olmak sonradan kazanılan rollerdir.

A taberk Hoca ile Anlatım

Gruplar ve Rollerimiz

İnsanlar günlük yaşamlarında farklı amaçlarla **grup** oluştururlar. Aile, sınıf, arkadaş çevresi, spor takımı ve okul kulübü bu birlikteliklere örnek verilebilir. Bu grupların bazıları uzun süre varlığını sürdürürken bazıları belirli bir çalışma tamamlandığında sona erebilir. Her grup, üyelerinin katkısıyla oluşur ve ortak amaçlar doğrultusunda çalışır.

Bireylerin bulundukları gruplardaki konumları ve üstlendikleri görevler onların **rollerini** oluşturur. Bir kişi aynı anda birden fazla grupta yer alabilir ve her grupta farklı bir rol üstlenebilir. Örneğin bir çocuk ailesinde evlat, okulunda öğrenci, sınıfında başkan, spor takımında oyuncu olabilir. Bazı roller **doğuştan** kazanılırken bazı roller ilgi, istek, çalışma, başarı veya seçim sonucunda elde edilir. Bireyin rolü değiştikçe kendisinden beklenen davranışlar da değişebilir. Bu nedenle kişi, bulunduğu grubun özelliklerini ve üstlendiği rolün gereklerini bilmelidir. veya koroda solist olmak; istek, çalışma ya da başarı sonucunda **kazanılan roller**dir.

Her rol, bireye bazı **haklar** kazandırır ve bazı **sorumluluklar** yükler. Bir öğrencinin düşüncelerini ifade etme, eğitim alma, okul etkinliklerine katılma ve kendisine adil davranılmasını bekleme hakkı vardır. Bunun yanında derslere zamanında katılma, sınıf kurallarına uyma, verilen görevleri yerine getirme, ortak kullanılan eşyaları özenli kullanma ve arkadaşlarının haklarına saygı gösterme sorumluluğu bulunur. Hakların bilinmesi, bireyin kendisini güvende hissetmesine katkı sağlar. Sorumlulukların yerine getirilmesi ise grupların düzenli, uyumlu ve verimli çalışmasına yardımcı olur.

Sanberk Hoca ile Sanat

Gruplar ve Rollerimiz

Gruplar, Roller-Haklarımız ve Sorumluluklarımız

Bir amaçta buluşunca insanlar, grup olur,
Mevzu aile olursa, sonsuza dek kalır.
Elbet proje biter, geçici grup dağılır,
İnsan kendini hayat boyu değişik gruplarda bulur.

Her grubun içinde bir görev, bir rol vardır,
Evlat, kardeş, torun olmak doğuştan bir bağıdır.
Başkan, kaptan, solist emekle kazanılır,
Rolünü bilen insan sorumlulukla anılır.

Her grupta haklarımız bizlere yol açar,
Saygı görmek, söz söylemek gruba güç katar.
Ama görevler unutulursa düzen hemen bozulur,
Hak ve sorumlulukla birlikte yaşam kurulur.

Ayberk Hoca ile Anlatan Çizgiler

Gruplar ve Rollerimiz

Roller beraberinde farklı hak ve sorumluluklar getirir

Erbek Hoca ile Etkinlik

Gruplar ve Rollerimiz

1. Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları metne göre cevaplayınız.

Berk, evde ailesine yardım eden bir evlat, okulda derslerine katılan bir öğrenci, sınıfta arkadaşlarını temsil eden bir sınıf başkanıdır. Ayrıca futbol takımında kaleci olarak görev yapmaktadır. Berk, sınıf başkanı olduğu hâlde bazen arkadaşlarının fikirlerini dinlemeden karar vermektedir.

a. Berk'in içinde bulunduğu gruplardan üç tanesini yazınız.

.....

b. Berk'in sahip olduğu rollerden üç tanesini yazınız.

.....

c. Berk, sınıf başkanlığı rolünün gerektirdiği hangi sorumluluğu yerine getirmemektedir?

.....

d. Berk, sınıf başkanlığı sorumluluğunu yerine getirmek için nasıl davranmalıdır? Açıklayınız.

.....

2. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kavramlarla tamamlayınız.

(kalıcı grup - grup - hak - sorumluluk - rol - geçici grup)

a. Ortak amaç veya ilgiye sahip bireylerin oluşturduğu topluluğa denir.

b. Bireyin bir grup içinde üstlendiği görev ve sorumluluklara denir.

c. Bireyin sahip olduğu yetki ve imkânlar denir.

d. Kişinin üzerine düşen görevleri yerine getirmesine denir.

e. Aile, uzun süre devam ettiği için örneğidir.

f. Ders projesi için kurulan çalışma grubu, proje bitince sona erebileceği için örneğidir.

Berkay Hoca ile Bağlam Soruları

Gruplar ve Rollerimiz

A. Aşağıdaki panoyu inceleyiniz ve soruları panodaki bilgilere göre cevaplayınız.

Kültürel Miras Şenliği Hazırlık Panosu

Öğrenci	Gruptaki Görevi	Dikkat Etmesi Gereken Sorumluluk
 Erberk	Araştırmacı	Bilgileri güvenilir kaynaklardan toplamak
 Sanberk	Afiş Tasarımcısı	Afişi zamanında ve düzenli hazırlamak
 Özberk	Sunucu	Sunum sırasında arkadaşlarını temsil etmek
 Ayberk	Malzeme Sorumlusu	Kullanılan malzemeleri korumak ve teslim etmek

- Her öğrenci fikirlerini söyleyebilir.
- Görev paylaşımı adil yapılmalıdır.
- Grup üyeleri birbirini dinlemelidir.
- Herkes üstlendiği görevi zamanında tamamlamalıdır.
- Şenlik bitince bu çalışma grubu da sona erecektir.

1. Panodaki bilgilere göre oluşturulan çalışma grubu aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Kalıcı grup B) Geçici grup C) Aile grubu D) Akraba grubu

2. Aşağıdakilerden hangisi panoda yer alan kişilerin rollerinden biridir?

- A) Fikirlerini özgürce söylemek B) Grup üyelerini dinlemek
C) Afiş tasarımcısı olmak D) Görevleri zamanında tamamlamak

3. Panodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi grup üyelerinin haklarına örnek gösterilebilir?

- A) Malzemeleri korumak B) Fikirlerini söyleyebilmek
C) Afişi zamanında hazırlamak D) Sunum sırasında sınıfı temsil etmek

4. Ayberk, şenlik hazırlığında kullanılan kartonları ve boya kalemlerini etkinlik sonunda eksik teslim etmiştir.

Bu durumda Ayberk, aşağıdaki sorumluluklardan hangisini yerine getirmemiştir?

- A) Arkadaşlarının fikirlerini dinleme B) Sunumda sınıfı temsil etme
C) Malzemeleri koruma ve teslim etme D) Bilgileri güvenilir kaynaklardan toplama